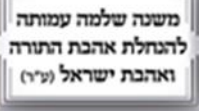

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מסטנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרה"ק רבי משה קורדובירו ב"ר יעקב זצ"ל

הגה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר זצ"ל

הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל זצ"ל

משנה א'

רבינו עובדיה מברטנורא

בשלושה מקומות הבהנים שומרים - לא מפני פחד לסטים וגנבים, אלא שכבוד וגדולה הוא לבית שלא יהא בלא שומרים, ושמירה זו מצוותה כל הלילה. והני שלושה מקומות שהבהנים שומרים, כנגד מה שכתוב בתורה (במדבר ג') "והחונים לפני המשכן קדמה" וגו' שומרים משמרת למשמרת, רמז לשלושה משמרות בשלושה מקומות. וכשם שבמשכן היו אהרן ושני בניו שומרים בשלושה מקומות, אף בבית עולמים כן. בית אבטינס ובית הניצוץ - שתי עליות היו בנויות בצד שערי העזרה. ובית המוקד לא היתה עליה אלא כיפה, ארקול"ט בלע"ז, עשויה בארץ, כך מפורש בריש מסכת תמיד.

והלויים בעשרים ואחד מקום - שבכ"ד מקומות היו צריכים לשמור המקדש. כדכתיב בדברי הימים (א כ"ז), למזרח הלויים ששה, לצפונה ליום ארבעה, לנגבה ליום ארבעה, ולאסופים שנים שנים, לפרבר למערב ארבעה למסלה, שנים לפרבר, הרי כאן כ"ד משמרות, שלושה מהן היו לכהנים כדאמרן ברישא, ועשרים ואחד ללויים. ואע"ג דקרא לא אמר אלא לויים, כהנים נמי קרויין לויים, דכתיב (יחזקאל מ"ד) "והכהנים הלויים בני צדוק".

חמשה - שומרים, על חמשה שערי הר הבית. וארבעה - שומרים אחרים על ארבע פנותיו.

מתוכו - מבפנים לחומת הר הבית. על חמשה שערי עזרה - האי תנא סבר חמשה שערים בלבד היו לעזרה. ואפילו לדברי האומר לקמן שבעה שערים היו, מודה שלא היה משמר אלא על חמשה.

משנתנו עוסקת בשמירת הכהנים והלויים בבית המקדש, וכבר ביארנו בתחילת מסכת תמיד שהשמירה במקדש היא מצוות עשה, כמו שנאמר לאהרן הכהן "ואתה ובניך אתך לפני אוהל העדות", ומכאן למדים שעל הכהנים לשמור על המשכן, ועוד נאמר "ונלוו עליך ושמרו את משמרת אוהל מועד" ועוד נאמר "ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות", ואע"פ שפסוקים אלו נאמרו על שמירת המשכן, מכל מקום מצווה זו היא גם לדורות, ולכן יש מצווה לשמור גם בבית המקדש, וכמו שכבר ביארנו במסכת תמיד שמירה זו נעשית לא מפני פחד מאויבים או גנבים, אלא משום כבוד וגדולה למקדש, שכן אינו דומה פלטרין שיש עליו שומרים לפלטרין שאין עליו שומרים (רמב"ם). יש שסוברים שהשמירה היתה נעשית רק בלילה, ויש שסוברים שהיו שומרים בין ביום ובין בלילה. המשנה מונה עשרים וארבעה מקומות שבהם היו שומרים, בשלושה מקומות היו שומרים הכהנים ובעשרים ואחד מקומות היו שומרים הלויים, בגמרא (תמיד כו, ע"ב) למדים על מספר המקומות שבהם היו שומרים ממה שנאמר בדברי הימים (דברי הימים א כו, יז - יח): "למזרח הלויים ששה, לצפונה ליום ארבעה, לנגבה ליום ארבעה, ולאסופים שנים שנים, לפרבר למערב ארבעה למסילה, שנים לפרבר" סה"כ עשרים וארבעה מקומות שבהם היו שומרים. ואע"פ שפסוק זה נאמר על הלויים, מכל מקום אף הכהנים הם בכלל הלויים, כמו שנאמר "והכהנים הלויים בני צדוק" (יחזקאל מד, טו).

בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ: בְּבֵית אֲבִטִינָס

במקום זה היו עושים את הקטורת, ובבית הניצוץ שהיה בצפון העזרה, והוא היה עליה הבנויה בצד שער הניצוץ, ובבית המוקד שהיה אף הוא בצפון העזרה, ממזרח לבית הניצוץ. והלויים היו שומרים בעשרים ואחד מקום: חמשה משמרות של לויים - על חמשה שערי הר הבית כפי שהמשנה תפרט בהמשך, ארבעה משמרות - על ארבע פנותיו של הר הבית מתוכו והיו שומרים מצידה הפנימי של חומת הר הבית חמשה משמרות - על חמשה שערי העזרה ולהלן במשנה ד נכתב "שבעה שערים היו בעזרה", ומבואר בגמרא (תמיד כז, ע"א), שיש מחלוקת תנאים כמה שערים היו בעזרה, והתנא של משנתנו סובר שהיו חמישה שערים לעזרה, ויש הסוברים בגמרא שאף התנא של משנתנו סובר שהיו שבעה שערים לעזרה, אולם לדעתו לא היו צריכים לשמור בשניים מן השערים, לפי שבשני שערים היו שומרים הכהנים, היינו בבית המוקד ובבית הניצוץ, יוצא שהכהנים היו שומרים על שער המוקד ועל שער הניצוץ, סיבה נוספת שאין צורך לשמור בשני שערים היא: מפני שהשערים שהיו באמצע צד צפון ודרום אינם צריכים שמירה בעצמם, לפי שהשומרים בשער הראשון ובשער השלישי היו שומרים גם על השערים שבאמצע ארבעה משמרות - על ארבע פנותיה של העזרה מבחוץ היינו מחוץ לחומת העזרה, כלומר שהן השומרים בשערי העזרה והן השומרים בפניות העזרה היו שומרים מחוץ לחומת העזרה, וזאת כדי שיוכלו לשבת כשיתעייפו מלעמוד, שכן בתוך העזרה עצמה אסור לאף אחד לשבת חוץ ממלכי בית דוד, אולם בהר הבית מותר לשבת, ולכן למדנו שהשומרים בשערי הר הבית ובפניותיו היו שומרים בצד הפנימי של חומת הר הבית ואחד משמר אחד היה שומר בלשפת הקרפון שבבית המוקד, ואחד ומשמר אחד היו שומר בלשפת הפרכת

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לוצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

רבינו עובדיה מברטנורא

על ארבע פנותיה מבחוץ- לפי שאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד, ולא היה אפשר לשומר לשמור בעמידה כל הלילה, לפיכך היו השומרים בפנות העזרה וכן השומרים בשערי העזרה שומרים מבחוץ כדי שיהיו מותרין בישיבה, ואסמכוה אקרא, דכתיב "שנים לפרבר", כלפי בר, כלומר חוץ לחומת העזרה.

במקום בו היו אורגים את הפרוכת, וְאֶחָד ומשמר אחד נוסף היה שומר לְאַחֲרָי בֵּית הַכִּפֹּת כלומר מאחורי בית קודש הקדשים, ונקרא 'בית הכפורת' מפני שבקודש הקדשים היו נמצאים ארון העדות והכפורת.

משנה ב'

רבינו עובדיה מברטנורא

איש הר הבית- ממונה על כל השומרים.

אִישׁ הַר הַבַּיִת הממונה על שמירת הר הבית, שהיה אחראי על כל השומרים **הָיָה מְחִזֵּר עַל כָּל מְשָׁמֵר וּמְשָׁמֵר** היינו שהיה עובר בין השומרים בכל לילה, וְאֲבוֹקוֹת דּוֹלְקִין לְפָנָיו כדי שיבחינו בו השומרים כאשר התקרב אליהם, וְכָל מְשָׁמֵר שְׂאִינוֹ עוֹמֵד ואם השומר לא היה עומד כאשר התקרב אליו הממונה, היה אומר לו **אִישׁ הַר הַבַּיִת** הממונה על השמירה: **שְׁלוֹם עָלֶיךָ**, ואם לא היה השומר משיבו, והיה נֶכְרַ שְׁהוּא השומר יִשָּׁן, חוֹבְטוֹ בְּמַקְלוֹ היה הממונה מכה בו במקל. וְרִשׁוֹת הָיָה לוֹ ואם מצא הממונה את השומר ישן היה מותר לו לְשַׂרוֹף אֶת כְּסוּתוֹ בגדו של השומר, כעונש על כך שאינו ממלא את תפקידו כראוי. וְהֵם אוֹמְרִים וכל השומעים את קול הצעקות של השומר שנענש היו שואלים: **מַה קוֹל בְּעֶזְרָה** מהם הצעקות שאנו שומעים **קוֹל בֶּן לִוִּי לֹקֵה** זהו קולו של בן לוי שסופג מכות וּבְגָדָיו נִשְׂרָפִין מפני שִׂישָׁן לוֹ **עַל מְשָׁמְרוֹ** יש למדים מכאן שדווקא אם היה זה שומר מהלוויים שנמצא ישן, היה לוקה ושורפים את בגדיו, אבל אם שומר מהכהנים נמצא ישן, היו קונסים אותו בדרך אחרת (שלא במכות ושריפת בגדים), וזאת לפי שכתוב על הכהנים 'וקדשתו', מכאן שצריך לנהוג בכהנים בכבוד, ויש שסוברים שגם אם נמצא שומר מן הכהנים כשהוא ישן, היה הממונה מכה בו במקל ושורף את בגדיו. **רַבִּי אֶלְיעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: פְּעַם אַחַת מְצָאוּ אֶת אַחֵי אִמָּא יִשָּׁן, וְשָׂרְפוּ אֶת כְּסוּתוֹ** לפי התלמוד הבבלי רבי אליעזר בן יעקב הוא התנא ששנה את כל מסכת מידות.